

Nr 161.

Av herr Persson, Einar, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om häradsallmänningar, m. m.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 15 med förslag till bland annat lag om häradsallmänningar, m. m., och lag om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna få undertecknade hemställa om nedanstående ändringar i dessa lagförslag.

Ifrågavarande allmänningsskogars natur av enskild egendom kan, som deras tillkomsthistoria utvisar, icke dragas i tvivelsmål. Detta faktum har också fått sitt uttryck i hittills gällande lag den 17 juni 1938, där i 2 § 1 st. utsäges, att »allmänningsskog tillhör ägarna av de fastigheter, för vilka skogen vid storskifte eller avvittring blivit avsatt eller med vilka, enligt vad vid jorddelning bestämts, är förenad rätt till delaktighet i skogen». Härutinnan innebär det nya lagförslaget icke heller någon ändring.

Såsom av förarbetena till förslaget framgår, har en ny lag på området motiverats av en önskan att allmänningsskogarna skulle kunna föras in under skogsvårdslagen och att i samband härmed borde utredas om icke en viss decentralisering till lokala myndigheter eller ägarna själva av skogarnas förvaltning kunde komma till stånd och en friare användning av avkastningen medgivas, varjämte borde övervägas, i vad mån vissa förvaltningsmässiga föreskrifter lämpligen kunde flyttas till administrativ författning eller till de reglementen, som skola finnas för de särskilda skogarna.

Enligt förslaget är avsikten att till sagda reglementen överflytta högst betydelsefulla bestämmelser, som förut varit intagna i lagen. I samma mån reglementena få större betydelse än förut, framträder givetvis behovet av att deras utformande icke kan göras oberoende av delägarnas vilja och önskemål.

Den utredning, som under landhövdingen B. Fallenius' ordförandeskap efter ingående överläggningar med delägarna i allmänningsskogarna i Norrland och Dalarna den 28 oktober 1948 avgivit betänkande med förslag till ny lag i ämnet, har jämväl i riktig insikt av det nyss sagda och med förståelse för allmogens berättigade intressen låtit ur förslaget utgå *dels* befogenheten för Kungl. Maj:t vid fastställande av reglemente respektive ändringsförslag till sådant att vidtaga annan ändring däri, än som vore påkallad av reglementets ändamålsenliga utformning, *dels* ock det initiativ att väcka förslag om ändring i reglemente, som i gällande lag tillkommer länsstyrelsen.

I båda nu nämnda avseenden innebär ordalydelsen av Kungl. Maj:ts föreliggande lagförslag ändring.

Enligt 39 och 40 §§ skulle Konungen kunna vidtaga de ändringar i förslag till reglemente respektive ändring därav, som må finnas påkallade, således även om detta skulle innebära en saklig ändring av genomgripande betydelse, som delägarna icke haft tillfälle att yttra sig över. En så radikal ändring av gällande bestämmelser har icke på något sätt motiverats och torde för övrigt icke heller varit avsedd. Lagrådet har sålunda för sin del uttryckligen framhållit, att någon saklig ändring i förhållande till vad för närvarande gäller icke torde vara åsyftad — d. v. s. att Konungens befogenhet är uttömmande angiven till en prövning av dels lagligheten, dels ock ändamålsenligheten av reglementsförslagen. I anslutning härtill anse vi, att sista meningen i 39 § skall erhålla följande lydelse:

»Konungen prövar förslagets överensstämmelse med lag och dess ändamålsenlighet samt äger vidtaga de ändringar däri som i anledning härav må finnas påkallade.»

Vad sålunda anförts torde i motsvarande delar gälla 40 § i Kungl. Maj:ts föreliggande förslag till lag om häradsallmänningar.

För bibehållande av länsstyrelsens initiativ till ändring i reglemente har departementschefen anført att allmänningsskogarna, i motsats till häradsallmänningarna, ägde betydelse ej blott för delägarna utan även för ortsbefolkningen i övrigt och att det därför vore önskvärt att reglementena för dessa skogar utformades på sätt som tillgodosåge jämväl de allmänna ortsintressena.

De rättshistoriska linjer, efter vilka häradsallmänningarna, å ena, och allmänningsskogarna å andra sidan utvecklats, skola ej här beröras. Vare nog sagt, att de senares natur av enskild egendom aldrig, såsom fallet varit med häradsallmänningarna, satts i fråga. Något skäl att behandla allmänningsskogarna strängare än häradsallmänningarna till förmån för intressen utanför delägarnas krets kan sålunda icke finnas. Det må härvid betonas, att delägarna i allmänningsskogarna *frivilligt* antagit reglementen, som i övervägande antalet fall tillgodosett även intressen inom orten utanför nämnda krets. Någon anledning befara, att vid nya reglementens tillkomst ett avsteg härifrån skulle ske, finnes förvisso inte. Med hänsyn härtill saknas fog för att åt länsstyrelsen bibehålla befogenhet att för tillvaratagande av sådana intressen väcka förslag om ändring i reglemente, helst som länsstyrelsen ju alltid skall avgiva eget yttrande över förslag till reglemente respektive ändring däri.

I betraktande av det ovan sagda och den ökade vikt reglementena enligt förslaget skola erhålla få vi föreslå, att förslaget till en ny lag om allmänningsskogar i Dalarna och Norrland i denna del utformas i överensstämmelse med vad utredningen föreslagit.

I 35 § förslaget till Lag om allmänningsskogar i Dalarna och Norrland har intagits en bestämmelse om att ordinarie allmänningssamling skall hållas en gång om året å tid som bestämmes i reglementet. Enligt den nuvarande lagen

skall allmänningstämma hållas *minst* en gång årligen, och i reglementena för dessa skogar har i många fall föreskrivits, att två ordinarie allmänningstämmor skola hållas årligen, i regel en på våren för behandling av förvaltnings- och revisionsberättelser och en på hösten för val av ledamöter i allmänningstyrelsen samt för fastställande av inkomst- och utgiftsstat för nästkommande år.

Då delägare i allmänningsskog alltjämt torde böra ha möjlighet att, om de så önska, i reglementet få införd en bestämmelse om mer än en ordinarie allmänningstämma årligen, synes den hittillsvarande lydelsen av 35 § böra bibehållas.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 15 må besluta,

1) att sista meningen i 40 § Lagen om häradsallmänningar och sista meningen i 39 § Lagen om allmänningsskogar i Dalarna och Norrland skola ha följande lydelse:

»Konungen prövar förslaget överensstämmelse med lag och dess ändamålsenlighet samt äger vidtaga de ändringar däri som i anledning härav må finnas påkallade.»

2) att 35 § första stycket och 40 § Lagen om allmänningsskogar i Dalarna och Norrland skola hava följande lydelse:

35 §.

Ordinarie allmänningstämma skall hållas minst en gång om året å tid, som bestämmes i reglementet.

40 §.

Ändring av fastställt reglemente må efter förslag av delägarna eller den minoritet av dem, som bestämts i reglementet, medgivnas av Konungen. Väckes förslag om sådan ändring av delägarna eller av minoritet som nyss sagts, skall om behandling av förslaget gälla vad i 39 § stadgats; dock skall länsstyrelsen innan utlåtande över minoritetsförslag avgives bereda delägarna tillfälle att yttra sig.

Stockholm den 24 januari 1952.

Einar Persson.

E. A. Lindblom.

J. F. Grym.